

LAND OF THE CURIOUS

SÄHKÖVERKKOPALVELUIDEN HINNOITTELU HIILINEUTRAALISUUSTAVOITTEIDEN NÄKÖKULMASTA

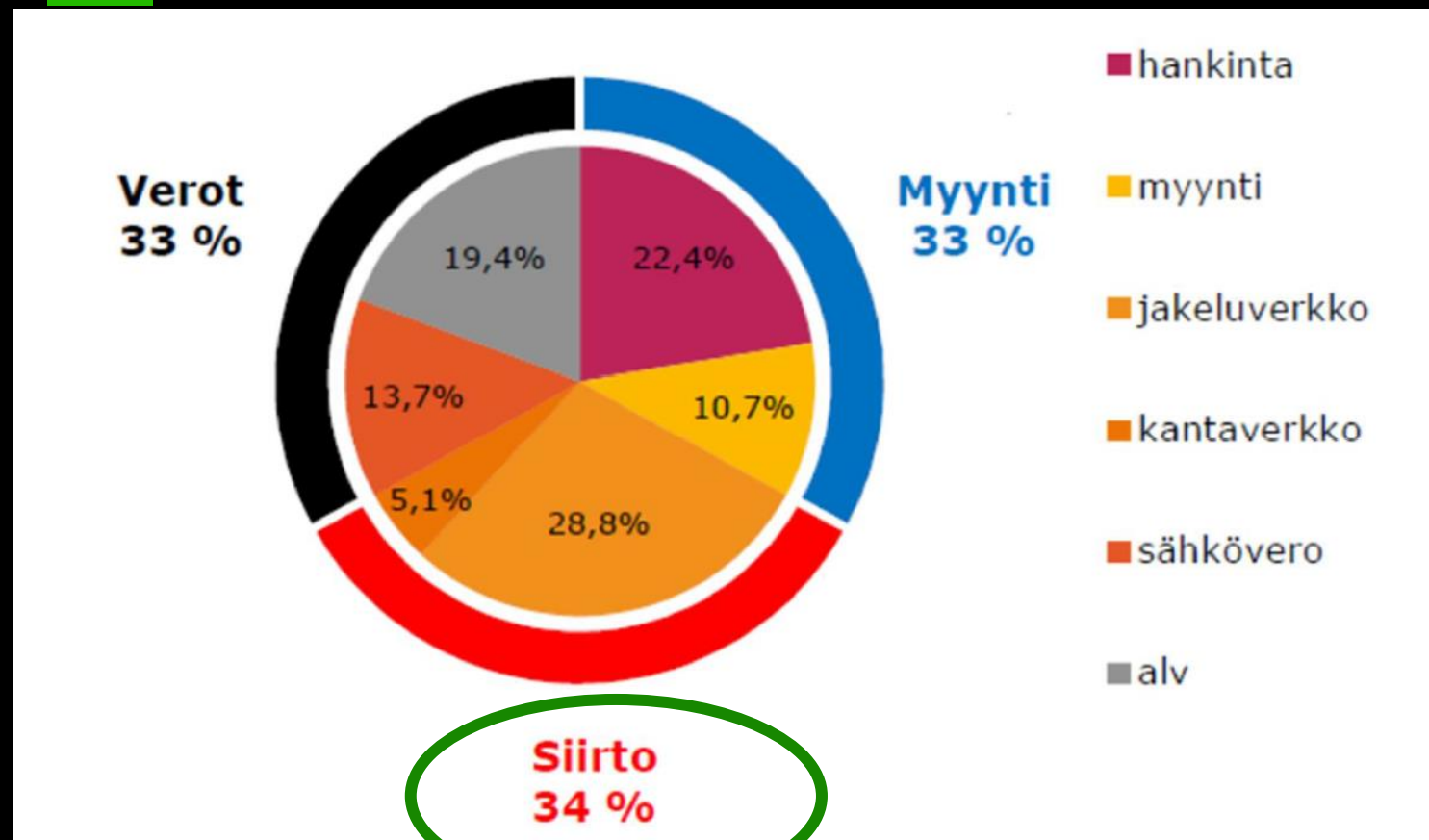
Samuli Honkapuro

Assoc. Prof. | LUT School of Energy Systems

Samuli.Honkapuro@lut.fi

SÄHKÖN KOKONAISHINNAN MUODOSTUMINEN KOTITALOUSASIAKKAALLE

Tyypillinen
hinnoittelurakenne:
€/kk + snt/kWh

- ▶▶ Sähkönjakeluverkkoliiketoiminnan tavoitteena on toimia digitaalisen, hiilineutraalin yhteiskunnan mahdollistajana ja kustannustehokkaana teknisenä alustana
- ▶▶ Suomen jakeluverkkojen yhteenlaskettu jälleenhankinta-arvo on 21 Mrd€ ja nykykäyttöarvo 11,6 Mrd€. Kyseessä on siis hyvin pääomaintensiivinen toiminta
  - Vuotuiset investoinnit n. 800 M€/a
  - Keskeisin investointiajuri tällä hetkellä toimitusvarmuusvaatimukset
- ▶▶ Verkkopalvelun hinnoittelun kohtuullisuutta valvoo Energiavirasto. Verkkoyhtiöillä on kuitenkin vapaus määritellä itse hinnoittelurakenne, kunhan tuotto pysyy kohtuullisena
- ▶▶ Verkkoinfrastruktuuri mahdollistaa mm. pientuotannon, energiavarastojen, sähköautojen, kysyntäjouston sekä energiayhteisöiden integroinnin energiajärjestelmään

Kustannuspaikat ja -komponentit

Verkko; maakaapelit ja avojohdot, sähköasemat ja jakelumuuntamot yms. laitteistot

- Verkko rakennetaan tehotarpeiden mukaan, esim. päämuuntaja on kertaluonteinen kiinteä kustannus, joka ei juurikaan riipu siirrettävästä energiasta. Käyttöikä keskimäärin 40 a
- Verkon käyttötoiminta, operointi, huollot, viankorjaus, ... Energiasta ja tehosta 'riippumaton'.

Verkostohäviöt

- Riippuvat pääosin siirretyn energian määrästä

Mittaus ja laskutus, kiinteä kustannus

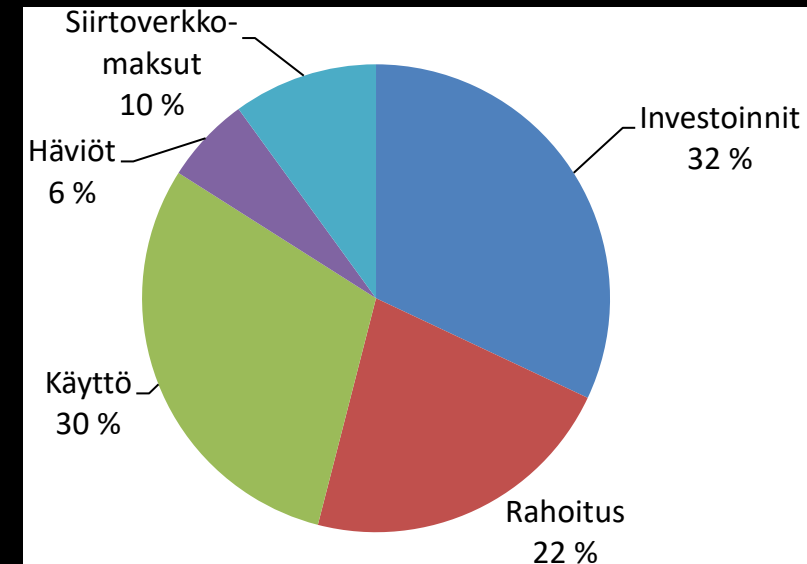
- mittaus (€/asiakas/a)
- laskutus (€/asiakas/a)

Siirtoverkkomaksut

- Fingridin siirtomaksut, energiaperusteisia (snt/kWh)

Hallinto

- Tehosta ja energiasta 'riippumaton'

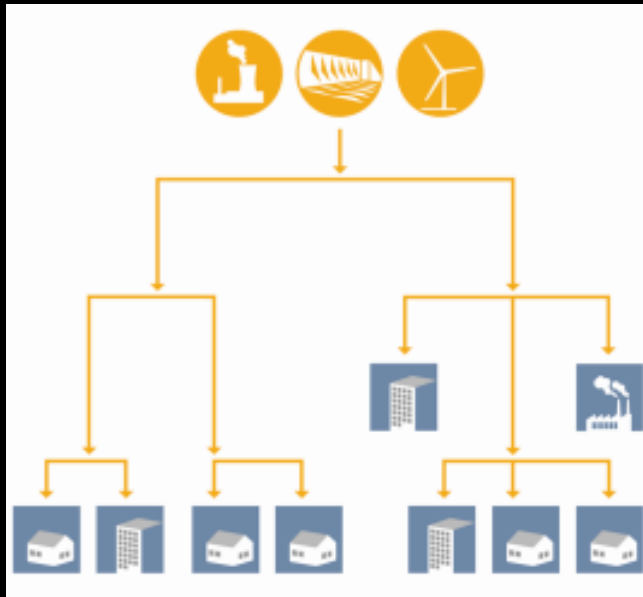

Pääosa kustannuksista on kiinteitä tai tehosta riippuvia, kun taas tulot riippuvat energiasta

=> nykyinen hinnoittelumalli heikosti kustannusvastaava.

TRADITIONAL VERSUS SMART GRIDS – A TRANSITION

Traditional Grid

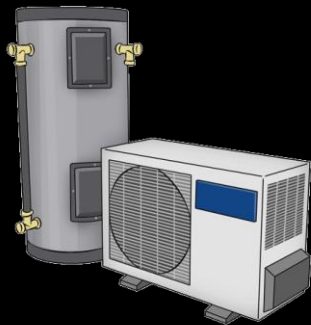
- » **Centralized** power generation
- » **One-directional** power flow
- » Operation based on **historical experience**
- » **Weak market integration**

Smart Grid

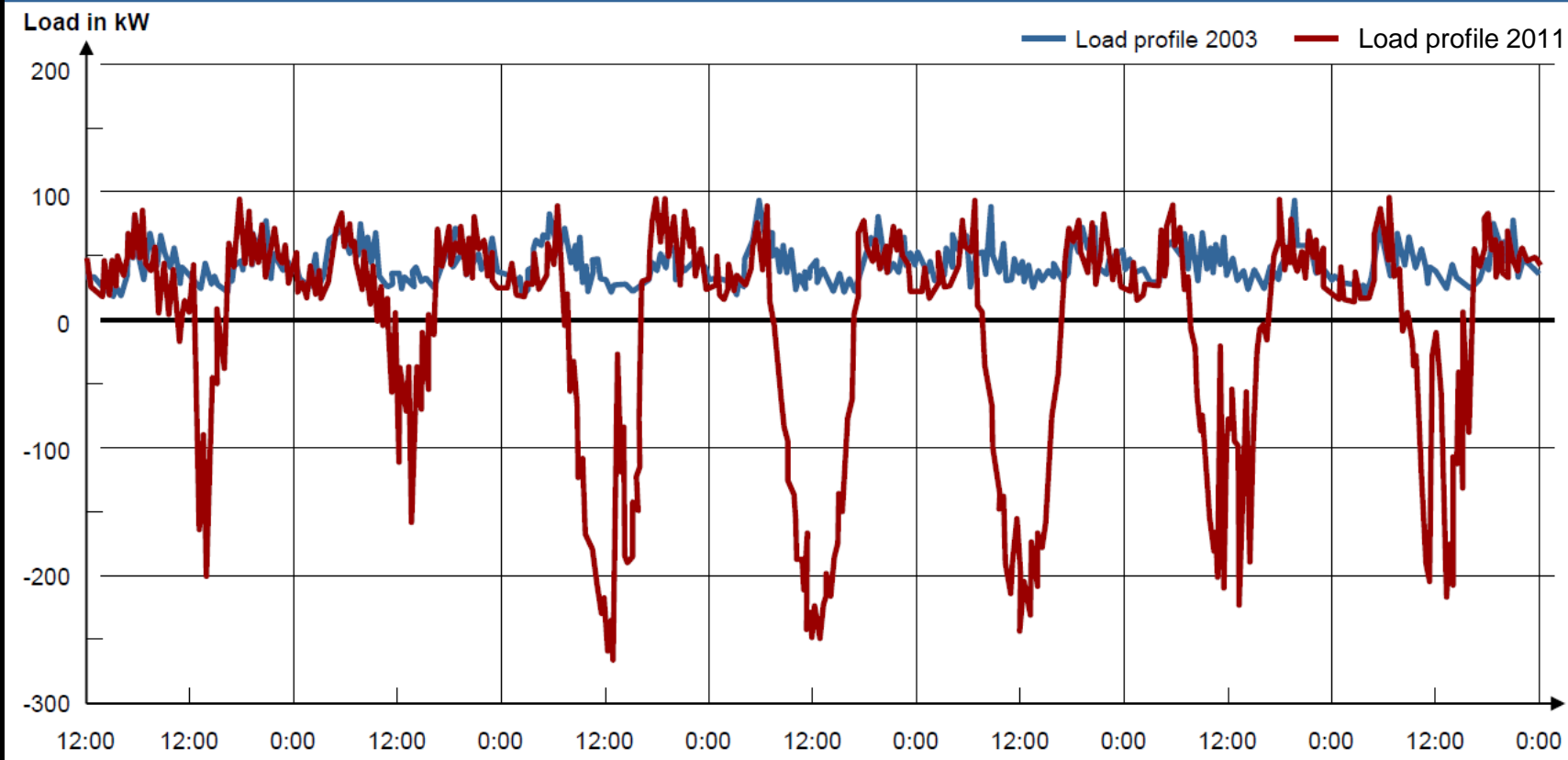
- » **Centralized and distributed** power generation (renewable)
- » Controllable **multi-directional** power flow
- » Operation based on **real time data**
- » Smart Grid **integrates distributed resources** into energy markets and power systems

- » Energiaturros muuttaa merkittävästi sähkön tuotantoa ja käyttöä:
  - Pientuotanto, lämpöpumput, sähköautot, kysyntäjousto, energiavarastot, energiatehokkuuden parantuminen
- » Useat muutostekijät vähentävät jakeluverkossa siirrettävän energian määrää, mutta eivät pienennä huipputehoa
  - Kustannukset pysyvät ennallaan, mutta liikevaihto pienentyy, jos jatketaan nykyisenkaltaisella hinnoittelumallilla
- » Lisäksi väestömäärä vähenee haja-asutusalueella, vähemmän maksajia infralle
- » Nykyisen hinnoittelumallin heikko kustannusvastaavuus muodostaa haasteita erityisesti tällaisessa muutostilanteessa

ESIMERKKI PIENTUOTANNON VAIKUTUKSESTA

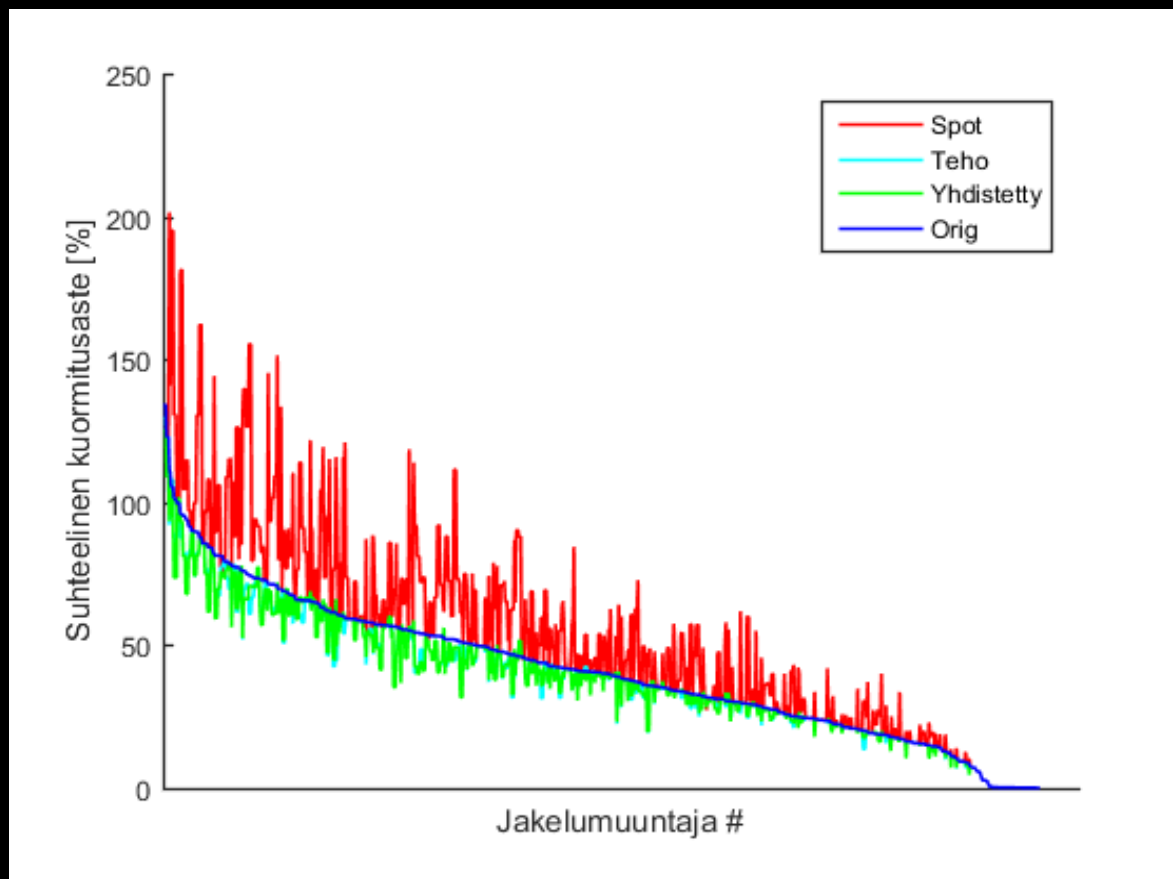
Weekly loading of a transformer station in the rural area the LEW-Verteilnetz GmbH – 2003 and today

ESIMERKKI KYSYNTÄJOUSTON MAHDOLLISISTA VAIKUTUKSISTA

Esimerkki – kysyntäjouaston simuloituja vaikutuksia jakelumuuntajien tehoihin erilaisilla ohjauslogiikoilla (optimointi spot-hintaa, tehomaksua tai kokonaiskustannuksia vasten)

HINNOITTELURAKENTEEN SUUNNITTELUUN VAIKUTTAVIA KRITEEREITÄ

Kriteeri	Kuvaus
Kustannusvastaavuus	Tariffirakenne heijastaa sähköverkkoyhtiön kustannusrakennetta pistehinnoittelun sallimissa rajoissa, mikä tukee tariffien oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta eri asiakkaita kohtaan. Siirtotariffeilla tulee voida myös generoida riittävä liikevaihto, joka mahdollistaa sähköverkkoyhtiön toimintaedellytykset.
Neutraalius muita markkinaosapuolia kohtaan	Siirtotariffirakenteen ei tulisi muodostaa esteitä tai rajoitteita muiden markkinaosapuolten (esim. kysyntäjoustopalveluiden) toiminnalle, eli siirtotariffilla ei rajoiteta näiden markkinaosapuolten toimintaa sähköverkon teknisten rajojen puitteissa.
Ohjaavuus	Siirtotariffi on yksi osatekijä asiakkaan kannustamisessa kohti kokonaistehokasta sähkönkäyttöä. Siirtotariffi mahdollistaa sen, että asiakas kykenee omilla toimillaan ja päätöksillään vaikuttamaan siirtomaksunsa suuruuteen.
Toteutettavuus	Tariffirakenteen tulisi olla toteutettavissa kohtuullisin kustannuksin ja mahdollisimman pitkälle nykyisiä ja näköpiirissä olevia järjestelmiä (esim. tulevan mittarisukupolven ominaisuudet) hyödyntämällä. Myös asiakasviestintä tulee huomioida tässä.
Yhteensopivuus	Siirtotariffirakenne ei sisällä ylitsempääsemättömiä rakenteellisia ristiriitoja esimerkiksi sähkön myyjän tarjoamien nykyisten, sekä myös mahdollisten uusien tariffien kanssa. Tässä kriteerissä tulee huomioida myös muiden osapuolten tulevaisuuden hinnoittelun kehittymismahdollisuuksien suunta.
Ymmärrettävyys	Asiakkaan tulee kyetä annetun hinnaston perusteella päättelemään oman siirtomaksunsa muodostumisperusteet riittävän helposti.

- » Sähkönjakeluverkko mahdollistaa vähähiilisten hajautettujen energiareSURSSien liitännän energiajärjestelmään
- » Yksisuuntaisesta sähkönsiirrosta siirrytään verkkopalveluun, jossa asiakas välillä ottaa sähköä verkosta ja välillä syöttää verkkoon, jos oma tuotanto on ylijäämäistä.
- » Nykyinen verkkopalveluhinnoittelu on heikosti kustannusvastaava, mikä on haaste erityisesti muutostilanteessa
- » Hinnoittelumalli on muuttumassa siten, että myös pienasiakkaille tuodaan hintaan mukaan tehoelementti (€/kW,kk) energiamaksun (snt/kWh) ja perusmaksun (€/kW) rinnalle
  - Vaikka energiamaksun osuus verkkopalvelumaksussa pienentyy, suurin osa kokonaissähkölaskusta perustuu edelleen verkosta otettavan energian määrään (sähkön myyntihinta ja sähkövero energiaperusteisesti hinnoiteltuja)
  - Muutos kannustaa verkosta otetun tehon hallintaan kysyntäjoustolla ja energiavarastoilla

